

Kinder Torah

ב"ד

Not For You

"Here comes the King. Let's get closer so we can see him."

The men move forward in the crowd. The King's procession passes right in front of their eyes.

"Look at the crown on his head. It is magnificent."

"Let's steal it. Do you know how much money it must be worth?"

"Steal it? What would we do with it? We cannot sell it. Everyone knows that it is the King's crown. No one will buy it. It is certainly beautiful and valuable but it is useless to us."

"You shall not covet your friend's house ... wife ... servant ... ox ... or anything that belongs to him" (Shemos 20:14). The Iben Ezra states that many people are amazed by this mitzvah. How can one not desire something nice? He answers with a parable similar to the King's crown. No one with common sense would truly desire that crown because it is not relevant to him. It is something that belongs to royalty. That is the way we must view other people's possessions. Hashem gave each person what he needs to fulfill his purpose in life. He has exactly the amount of money that he needs. His possessions are perfectly suited to him. He did not receive a nice car like his neighbor because he does not need one. Therefore, how can he desire something that is not his? It is not relevant to him. He has no use for it.

נגד את אביך...

mitzvah. Observing it entails observing all of the previous mitzvos. It is well known that most *aveyros* (sins) are a result of desire for the possessions of the other person. The sinner immediately violates "*lo sachmode*". The next step is to give false testimony to get the money. Or to work on Shabbos to make more money. One who really desires wealth will stop at nothing. He will insult his parents or even commit murder if the stakes are high enough. He may ultimately worship idols to find favor in the eyes of his employer. Therefore, Hashem arranged the mitzvos in the order from the details to the general rule. When a person prepares himself by observing the details, the thought of desiring something that is not his will never enter his heart.

Rav Shimshon Refael Hirsch relates that "*lo sachmode*" is Hashem's "signature" (so to speak) on the *Aseres HaDibros*. People can legislate laws like "do not murder" and "do not steal". These are only the symptoms of the problem. In the heart lies the root of the sin. The eyes of man cannot detect this. Only Hashem can search the innermost chambers of a person's heart. Only He can forbid evil desire and purify the heart. Therefore, any system of law written by man is at best a shaky building. It lacks the strong cornerstone of Divine law. Only the Torah recognizes the holiness of man. Every good deed must come from a pure heart. And every pure feeling must express itself in a good deed. Only the Torah can accomplish this. The mitzvos penetrate our hearts.

"Thank you very much boys. You have made my whole day."

"Really? What did we do?"

"First of all, you stood up out of respect for me. Then you smiled at me, which shows that you have warm hearts."

"Thank you very much, sir."

"When you get to be my age boys, you appreciate every small action, even a smile."

"May you live many more years, sir."

"Now that is a real blessing. I am already 95 years old."

Chaim and Avi are amazed. They have never met or even seen anyone over ninety.

"It is a genuine privilege to meet you sir. Do you mind if we ask you a personal question?"

"Go right ahead."

"What is your secret to long life? A special diet? Exercise? Avoiding stress?"

"The Torah encourages us to take care of our physical needs, boys.* However, the promise of long life is given with other mitzvos."

"Which ones? Please tell us."

"One of the mitzvos is in this week's parasha, in the *Aseres HaDibros*. Take a look in your Chumash."

Chaim and Avi look studiously into Chaim's little pocket Chumash.

"I found it! 'Honor your father and your mother so that you may live longer on the land that Hashem is going to give to you' (Shemos 20:12)."

"That's right, boys. When my father and mother were alive, I tried my best to honor and fear them. I served them food and drink whenever I could, I took them where they needed to go. I stood up for my father when he entered the room, just as you stood up for me. I was careful never to argue with them or interrupt them. Only Hashem Himself knows how long a person will live. However, He promises long life for this mitzvah. Perhaps that is why I am here today, speaking to you."

"Sir you have inspired us. We want to honor our parents, as you did yours."

"Boys, you are already on the right track. You showed the proper honor to an elderly person. It is just a small step to honoring your parents. May Hashem bless you with much success and long life."

Kinderlach . . .

*Does your friend always get the newest toys? Does she wear fancy clothes? Is her house decorated with expensive furnishings? All of these things are beautiful. However, they are not yours. Do you think that it would be too difficult for Hashem to arrange fancy clothes and toys for you? He is All Powerful and can do anything. He did not give you these things. Therefore, they are not right for you. Desiring them is not only a waste of energy; it is a violation of one of the *Aseres HaDibros* (Ten Commandments). It can lead to many worse sins, as we will see.*

Kinderlach . . .

We are fortunate to be living under the best legal system in the world: the Torah. Hashem, who understands our hearts, wrote the Torah. The heart guides the person. If we rule over our hearts, then the rest will fall into place. This requires preparation however. The mitzvos accustom our bodies to doing good. It becomes second nature and the thought of doing bad never even enters our heart. "Create a pure heart for me, Hashem" (Tehillim 51:12).

Long Life

"Chaim, stand up."

"Why, Avi? Is a Rabbi walking by?"

"Not exactly. That elderly gentleman just entered the room."

"I see. He looks very old."

The two boys stand respectfully as the man approached them. They smiled sweetly and he smiles back.

Kinderlach . . .

*Who wants to live a long life? Everyone! One of the secret keys to long life is in the *Aseres HaDibros*. Honor your parents. Serve them, escort them, and help them with their clothing. Revere them. Stand up for them, do not interrupt them, and do not sit in their place. Add years to your life. Kinderlach, we hope to celebrate your 120th birthday together!*

*See Sefer HaChinuch Mitzvah 546 – Ma'akeh.

והגדת לבנו

אין זה שבילך

"הנה, המלך מגיע. בוא נתקרב כדי שנוכל לראות אותו."
האנשים זזים אל קדמת ההמון. התהלוכה המלכותית עוברת לנגד עיניהם.

"הבט בכתר שעל ראשו - ממש נפלא!"
"בוא נגנוב אותו. אתה יודע כמה כסף הוא שווה?"
"לגנוב אותו?? מה נעשה איתו? איננו יכולים למכור אותו. הכל יודעים שזהו הכתר של המלך. אף אחד לא יקנה אותו. הוא אמנם יפה ויקר מאוד, אך עבורנו הוא לא שווה כלום."

"לא תחמוד בית רעך. לא תחמוד אשת רעך, ועבדו... ושורו... וכל אשר לרעך" (שמות כ', י"ד). האבן עזרא זצ"ל אומר שהרבה אנשים תמהים על מצווה זו. איך אפשר לא לחמוד משהו נאה? הוא עונה באמצעות משל הדומה למשל הכתר של המלך. אף אדם בר-דעת לא יתאוה באמת לכתר, כי הוא איננו נוגע לו כלל. זהו דבר השייך לבית המלכות - וכך עלינו להתייחס לחפצי הזולת בכלל. ה' נתן לכל אדם את מה שהוא צריך כדי למלא את תפקידו בחיים. יש לו בדיוק את כמות הכסף שלה הוא זקוק; רכושו מתאים לו בדיוק. הוא לא קיבל מכונת יפה כמו של שכנו, כי איננו זקוק לה. ולכן, כיצד יכול הוא לחמוד משהו שאיננו שלו? זה איננו נוגע לו - אין לו שימוש בו כלל.

ילדים יקרים...

האם לחברך תמיד יש את הצעצועים החדשים ביותר? האם חברתך לובשת תמיד בגדים יפים? האם ביתה מעוטר ברהיטים יקרים? כל הדברים האלה אמנם יפים, אך אין הם שלך. האם אתה סבור שקשה מדי לקב"ה לדאוג לכך שגם לך יהיו בגדים יפים וצעצועים? הרי הוא כל יכול! הוא לא נתן לך דברים אלה. לכן, אין הם מתאימים לך, ואם אתה מתאוה להם, אתה לא רק מבזבז את כוחותיך, אלא גם עובר על אחד מעשרת הדברות. ועבירה זו יכולה להוביל לעבירות חמורות בהרבה, כפי שנראה.

חיים ארוכים

"חיים, קום!"

"מדוע, דוד? האם עובר כאן רב גדול?"

"לא בדיוק. איש זקן נכנס לחדר."

"אני רואה עכשיו. כן, הוא באמת נראה קשיש."

שני הילדים עומדים מתוך כבוד. הקשיש מתקרב אליהם והם מחייכים אליו, וזוכים לראות חיוך עולה גם על פניו שלו.

"תודה רבה לכם, ילדים. שימחתם אותי."

"באמת? מה עשינו?"

"קודם כל, קמתם לכבודי. וגם חייכתם אלי, מה שמראה שיש לכם לב טוב."

"תודה רבה לך, אדוני."

"כאשר תגיעו לגילי, ילדים, תדעו להעריך את הפעולה הקטנה ביותר - אפילו חיוך."

"יהי רצון שתזכה לחיות עוד שנים רבות, אדוני."

"זוהי באמת ברכה גדולה. אני כבר בן 95 שנה."

דוד וחיים נדהמים. מעולם לא פגשו ולא ראו אדם כל כך מבוגר.

"אנו מרגישים שזו זכות גדולה לנו לפגוש אותך. האם אפשר לשאול אותך שאלה אישיות?"

"בבקשה."

"מה הסוד שלך לחיים ארוכים? דיאטה מיוחדת? התעמלות?"

הימנעות ממתחים?"

"התורה מעודדת אותנו לטפל בצרכינו הגופניים, ילדים.* אך

ההבטחה לחיים ארוכים ניתנת בצמוד למצוות אחרות דווקא."

"אלו מצוות? אנא, ספר לנו."

"המצווה נמצאת בפרשת השבוע הזה, בעשרת הדברות. הסתכלו

* ראה ספר החינוך מצווה תקמ"ו - מצוות מעקה.

בחומש שלכם."
דוד וחיים מעיינים בחומש הקטן של חיים, שהוא נושא איתו לכל מקום.

"מצאתי! 'כבד את אביך ואת אמך למען יאריך ימך על האדמה אשר ה' אלוקיך נתן לך' (שמות כ', י"ב).

"נכון, ילדים. כאשר אבי ואמי היו בחיים, עשיתי כמיטב יכולתי לכבד אותם ולירא מפניהם. הגשתי להם אוכל ושתייה בכל פעם שיכולתי. לקחתי אותם למקומות שהם היו צריכים ללכת אליהם. עמדתי בפני אבי כאשר הוא נכנס לחדר, בדיוק כמו שאתם עמדתם עכשיו כדי לכבדני. מהרתי שלא להתווכח איתם ושלא להכנס לדבריהם. רק ה' יודע כמה זמן יחיה האדם, אך הוא מבטיח חיים ארוכים על קיום מצווה זו. אולי זו הסיבה שאני נמצא כאן היום ומדבר אליכם."

"נתת לנו כרגע חיוך גדול, אדוני. עכשיו אנו רוצים להתחיל לכבד את הורינו, כמו שאתה כיבדת את הוריי."

"אתם כבר בדרך הנכונה: כיבדתם כראוי אדם זקן. ומכאן זהו רק צעד קטן עד לכיבוד הורים. יהי רצון שה' יברך אתכם בהרבה הצלחה ובחיים ארוכים."

ילדים יקרים...

מי רוצה בחיים ארוכים? כולם! ואחד המפתחות הסודיים לחיים ארוכים נמצא בעשרת הדברות: כיבוד הורים. שרתו את הוריים, לוו אותם ועזרו להם. חושו יראה מפניהם; קומו לכבדם. אל תיכנסו לדבריהם, ואל תשבבו במקומם. כך תאריכו את חייכם, ילדים יקרים, והבה נקווה לחוג ביחד את יום ההולדת המאה ועשרים שלכם!

בסיכום...

האבי-עזר מסביר שעשרת הדברות מסודרות בסדר מסוים. תשע הדברות הראשונות עוסקות בפרטים של קיום מצוות שונות. המצווה האחרונה, "לא תחמוד", מסכמת את כל הפרטים במצווה אחת. מי שמקיים מצווה זו מקיים את כל שאר המצוות שהוזכרו.

ידוע שרוב העבירות מקורן בתאוה לחפצי הזולת. החוטא עובר על "לא תחמוד". השלב הבא הוא שהוא מעיד עדות שקר כדי להשיג את הכסף, או עובד בשבת כדי להרוויח יותר כסף. מי שבאמת מתאוה לעושר לא ימנע משום פעולה שתביא לו אותו. הוא יעליב את הוריו או אף ירצח, אם מדובר בכסף רב. הוא גם יכול להגיע לידי עבודה זרה כדי למצוא חן בעיני מעסיקו. כיון שכך, ה' סידר את המצוות מהפרט אל הכלל. כאשר אדם מכין את עצמו ע"י קיום הפרטים, לא יעלה בדעתו לרצות דבר שאיננו שלו.

הרב שמשון רפאל הירש זצ"ל אומר ש"לא תחמוד" הוא "החתמה" של הקב"ה על עשרת הדברות. אנשים יכולים לחוקק חוקים כגון "לא תרצח", ו"לא תגנוב". אך חטאים אלה הם רק סימנים לבעיה עמוקה יותר. שורש החטא נעוץ בלב, וזהו דבר שעינו של האדם איננו יכולה להבחין בו. רק ה' יכול להעמיק חקור בלבו של האדם. רק הוא יכול לאסור על תאוות רעות, ולטהר את הלב. כיון שכך, כל מערכת משפט אנושית היא, במקרה הטוב, בניין רעוע. חסרה בה אבן הפינה של החוק האלוקי. רק התורה מכירה בקדושתו של האדם. כל מעשה טוב חייב לבוא מתוך לב טהור. וכל הרגשה טהורה חייבת להתבטא במעשה טוב. רק התורה יכולה לגרום לכך. המצוות חודרות אל תוך ליבותינו.

ילדים יקרים...

לשמחתנו, אנו חיים במסגרת המערכת המשפטית הטובה בעולם. ה', בוחן לבבות, כתב את התורה. הלב מדריך את האדם. אם אנו נשלוט על לבבנו, כל השאר יבוא על מקומו בשלום, אך לשם כך יש צורך בהכנה. המצוות מרגילות את גופנו לעשות מעשים טובים, והללו הופכים לטבע שני, כך שמחשבות רעות לא עולות אפילו על הדעת. "לב טהור ברא לי אלוקים" (תהלים נ"א, י"ב).

נבד את אביך...